

Datum
21 juli 2016

Behandeld door
Maarten Georgius

Kenmerk
BBPZ/MCal/MGeo/16-105

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag
Postbus 93121
2509 AC Den Haag

088 233 37 00
aedes@aedes.nl
www.aedes.nl

Onderwerp
Standpunt over aanbeveling rapport Gevaren van gasleidingen bij
graven

KvK 40478218

Geachte heer Kamp,

Op 3 juni 2015 publiceerde de Onderzoeksraad voor Veiligheid het rapport *Gevaren van gasleidingen bij het graven* over de gasexplosie in het flatgebouw De Beukenhorst in Diemen op 4 september 2014. De explosie deed zich voor nadat door graafwerkzaamheden een gasleiding werd beschadigd en daardoor gas de liftschacht van de flat kon instromen. De Onderzoeksraad heeft aan Aedes verzocht om ten aanzien van de in het rapport opgenomen aanbevelingen haar standpunt kenbaar te maken. Van deze gelegenheid maken wij graag gebruik.

Wettelijk kader voor de opdrachtgever

Graafwerkzaamheden dienen volgens de WION zorgvuldig te worden uitgevoerd. Zo wordt in de WION geregeld hoe een grondroerder aan zijn wettelijke zorgplicht moet voldoen en hoe een leidingbeheerder informatie aan moet bieden en moet actualiseren om graafschades te voorkomen. De WION regelt voor wat betreft de opdrachtgever in artikel 2 lid 1 dat deze er voor dient te zorgen dat de graafwerkzaamheden waartoe hij opdracht geeft, op zorgvuldige wijze kunnen worden verricht. De wetgever heeft in de memorie van toelichting op de WION aangegeven wat hiermee wordt bedoeld:

"Dat betekent dat de opdrachtgever, onder meer bij het vaststellen van de prijs van het te verrichten werk en de tijd die hij daarvoor geeft, rekening moet houden met het feit dat de grondroerder een melding moet doen en dat er mogelijk voorzorgsmaatregelen moeten worden getroffen".

De zorgplicht van de opdrachtgever komt mede voort uit de discrepantie die tussen opdrachtgevers en grondroeders is ontstaan door een overvloed aan aanbod van grondroerende partijen. Aan de ene kant wordt door opdrachtgevers van grondroeders verwacht dat er zo snel en goedkoop mogelijk

wordt gegraven, terwijl aan de andere kant door de wetgever in de vorm van de WION een zorgvuldig graafproces wordt voorgeschreven. In de praktijk bijt dit elkaar. Van de opdrachtgever wordt dus verwacht dat zij de grondroerder voldoende tijd en gelegenheid geeft om zorgvuldig te graven. Niet meer en niet minder.

Rapport Onderzoeksraad

In het rapport van de Onderzoeksraad staan aanbevelingen die kunnen bijdragen aan oplossingen voor gesignaleerde veiligheidstekorten. Deze aanbevelingen zijn gericht aan verschillende partijen in de bouwketen, waaronder Aedes. De Onderzoeksraad noemt drie concrete verbeterpunten; de informatie-uitwisseling van ondergrondse leidingen, het toepassen van de CROW richtlijn *Zorgvuldig graafproces* en het optreden door betrokkenen bij graafschade aan gasleidingen. Aan Aedes doet de Raad de aanbeveling om bij leden onder de aandacht te brengen dat naleving van de CROW richtlijn *Zorgvuldig graafproces* voorwaardelijk is voor veilig werken.

Op hoofdlijnen onderschrijven wij de conclusies en aanbevelingen van de Onderzoeksraad. Zorgvuldig graven heeft nog niet de aandacht die het zou moeten hebben, ook niet bij corporaties. Wat betreft de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever in het graafproces schiet de Onderzoeksraad echter enigszins uit de bocht. De Onderzoeksraad verwacht dat opdrachtgevers kaders stellen om de risico's zoveel te beheersen als redelijkerwijs mogelijk is. De Onderzoeksraad geeft daarbij aan dat de verantwoordelijkheid niet ophoudt bij het voldoen aan wet- en regelgeving. In het kader van de hierboven aangehaalde "zorgvuldigheidsnorm" volgens de WION is dit een opmerkelijk standpunt. Dit standpunt staat immers op gespannen voet met de toelichting van de wetgever, nu de Onderzoeksraad meer verantwoordelijkheid bij de opdrachtgever neerlegt dan door die wetgever is beoogd. Wij vinden dit zorgelijk, nu enige reflexwerking van dit standpunt uit kan gaan in de rechtspraak.

Aanbeveling aan Aedes

Aedes heeft het afgelopen jaar meerdere malen aandacht besteed aan de wettelijke arbo- en veiligheidsverplichtingen van opdrachtgevers. Aedes bracht onder andere de bestaande en actuele arbo-handboeken bij haar leden onder de aandacht. Recentelijk heeft Aedes ook met het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid afgesproken om gezamenlijk activiteiten te ontplooiën op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap. Ook een zorgvuldig graafproces maakt hier onderdeel van uit.

In deze lijn past ook het onder de aandacht brengen van de CROW richtlijn *Zorgvuldig graafproces* zoals aanbevolen door de Onderzoeksraad. Aedes is derhalve voornemens om de richtlijn onder de aandacht van de bij Aedes aangesloten corporaties te brengen. Het terug brengen van de kans op calamiteiten heeft prioriteit en het voorschrijven van een zorgvuldig graafproces aan de opdrachtnemer door het hanteren van de richtlijn is hiervoor een praktisch middel.

Wij plaatsen nog wel de volgende kanttekeningen bij de CROW richtlijn:

- In onze opvatting heeft de CROW-richtlijn geen wettelijke grondslag. De CROW-richtlijn is een vorm van private bouwregelgeving en moet dus contractueel worden overeengekomen. Corporaties zijn niet verplicht om met de richtlijn te werken. In onze communicatie over de richtlijn zullen wij dit vermelden.
- In deze richtlijn is de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever groter dan klaarblijkelijk de bedoeling was van de wetgever. Dit betekent dus een uitbreiding van de zorgvuldigheid die de opdrachtgever

21 juli 2016

in acht moet nemen en dit is niet wenselijk voor de bij Aedes aangesloten corporaties. De specifieke kennis over het graafproces is onvoldoende op corporatieniveau aanwezig en dient dus extern te worden ingekocht. Dit werkt kostenverhogend.

Over bovenstaande kanttekeningen komen wij graag met uw Ministerie in overleg.

Ik vertrouw u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben over het standpunt van Aedes naar aanleiding van het rapport *Gevaren van gasleidingen bij het graven* van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben dan kunt zich richten tot Maarten Georgius, adviseur opdrachtgeverschap m.georgius@aedes.nl of mobiel 0630167796.

Met vriendelijke groet,
Aedes vereniging van woningcorporaties

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'C' followed by a horizontal line that tapers to the right.

ir. M.A.E. Calon
voorzitter

CC naar Onderzoeksraad